

Izhaja vsak četrtek in velja za poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 64 Din. Naročnina se pošlje na upravništvu »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvu sprejema naročnino, inšerato in reklamacije. Cene inšeratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

51. številka.

Maribor, dne 22. decembra 1927.

61. letnik.

Betlehemska zvezda.

Nekega pomladanskega dne leta 61. po Kr. r. se je po Apijski cesti, ki je iz južne Italije peljala v Rim, pomikala čudna potniška družba. Na vozu je sedel ujetnik sredi med dvema oboroženima vojakoma. Mala četa mož, ki so hodili peš, je tvorila spremstvo. Sledila je druga skupina: ujetniki v sponah in verigah ter pod vojaško stražo.

Ujetnik na vozu je bil apostol Pavel, ki ga je deželni oblastnik Festus vsled njegovega priziva na cesarja poslal v Rim. Kakšnih 12 ur pred Rimom mu je prišlo nasproti odposlanstvo prve tamošnje krščanske cerkve, da ga je pozdravilo in okrepcalo. Ob obeh straneh Apijske ceste so stali prelepi nagrobni spomeniki, spomini na smrt, cesta pa je peljala v Rim, v središče sveta in svetnega veselja.

V Rimu je sv. Pavel ostal v jetništvu dve leti. Osvoboden je podvzel zadnja svoja misijonska potovanja. Ko je zopet prišel v Rim, so ga vrgli v strožji zapor. Zadel ga je usoda prvaka apostolov, sv. Petra, ki je kakšnih 20 let pred sv. Pavlom prišel v Rim ter tamkaj položil temelje Kristusovi cerkvi. Ali bo iz teh majhnih, skromnih začetkov izrasla cerkev, ki bo veje božjega kraljestva razširila na vse dele sveta? Kdo bi si to drznil upati, ko je vendar najmočnejše kraljestvo na zemlji, rimsko cesarstvo, začelo proti katoliški cerkvi boj na življenje in smrt?

Požar v Rimu mesca julija 64, ki je od 14 rimskih okrajev 3 popolnoma uničil, 7 strašno razdejal in samo 4 pustil nepoškodovane, in ki ga je dal zanetiti sam cesar Neron, je bil povod za pivo krvavo preganjanje kristjanov. Proti nebu se dvigajoči plameni gorečega mesta so metali svoj mrzki sijaj na prvo stran zgodovine rimske katoliške cerkve ter so povzročili skoro popolno uničenje one duhovne zgradbe, ki sta jo zgradila sv. apostola Peter in Pavel. In ko sta oba dva bila 29. junija 67 peljana na morišče, ali sta morda šla v smrt z malodušnostjo v srcu? Ne! Njuno srce je bilo polno zmagovalnega zaupanja.

Ko sta bivala in delovala v Rimu, sta opravljala službo božjo v hiši Akvila in njegove žene Pricile. Katakombe sv. Pricile, v katerih sta bila pokopana oba dva zakonska, so najstarejše v Rimu ter slovijo radi prastarih slik. Najstarejša slika je iz I. stoletja ter predstavlja Marijo z božjim Detetom na rokah. Nad njeno glavo sije ter se sveti zvezda, zvezda zveličanja, zvezda milosti in ljubezni, zvezda zmage.

Ta betlehemska zvezda je tolažila, bodrila in krepila prve kristjane. Ta zvezda je vodila tudi prvaka apostolov, razsvetljevala in ogrevala jima je duha in srce, svetila jima je na življenjski poti, vodila ju je skozi vse težave in boje, skozi trpljenje in smrt ter ju pripeljala kvišku, kjer je Oriens ex alto (On, ki vzhaja z višine).

Štefan Lazar:

TITANA.

Roman.

Iz madžarščine prevedel Fr. Kolenc.

Dalje.

— Glejte, tu je naredba, — je pokazal list. — Vlada ukazuje, da ga strogo čuvamo, ker je ta stroj čast države Vzhodnega solnca . . . In tudi vas moramo čuvati, ne da bi vas radi San-Franciska zadela kakšna nesreča . . . recimo kako privatno maščevanje . . . O, gospod, ko bi vedeli, kako velika odlika je to zame!

Mutsuhito Dsain je obledel.

— Odidite! — je razdraženo ukazal redarjem.

— Naše postave učijo, da uradnih oseb v uradnem postopanju ni dovoljeno motiti, ali ovirati, — se je smejal g. Češplja sedaj že s trpko vljudnostjo. — O, toda jaz nisem užaljen, jaz vas razumem in vse popolnoma ovažujem, vendar pa vas prosim, da se ne protivite, ker stojite nasproti oboroženi sili in . . .

Globoko se je priklonil, potem pa vzravnal.

— Imam odločno naredbo, da stroj odpeljem, — je javil z resno vljudnostjo.

— Kam? — se je splašil Mutsuhito Dsain.

— Zaenkrat na policijski komisarijat.

— Zakaj? — se je zadril razdraženo.

— V varstvo — je vljudno odgovoril. — Hata Jyroschi, japonski odposlanec mednarodnega sveta, ki se je sestel v zadevi uničenja v San-Francisku in v Nagasaki, je javil, da vi zopet hočete streliti v Ameriko, tega pa japonska državna oblast ne more dovoliti. Vojna napoved spada pod oblast mikada in vlade . . .

— V svoji zadevi jaz sodim, ne pa mikado! — je vzplamtela v Mutsuhito Dsainovih očeh jeza. — Stroj sem jaz ustvaril, jaz sem osvojil zračno električnost, ne pa mikado . . .

— Toda mikado in vlada sta žal odgovorna za take čine privatnikov, — se je zresnil g. Češplja. — Pred vojno napovedjo stojimo ravno radi vas . . .

Zvezda, ki je zasijala nad Betlehemom ter razsvetljevala in krepila prve kristjane, je počasi razširila svojo zveličavno luč po celem svetu.

Veliko je bilo veselje, ko se je proti večeru dne 28. oktobra 312 po Rimu razširila vest, da je tiran Maksencij bil premagan od Konstantina ter da je utonil v valovih reke Tibere. Še isti večer je cesar Konstantin s svojimi legijami vkorakal v Rim z vojno zastavo na čelu, na kateri se je blestelo znamenje, ki ga je Konstantin videl na nebu, znamenje Kristusovo. Konstantin Veliki je storil konec preganjanju ter Kristusovi cerkvi dal svobodo.

Ni preteklo dolgo časa, že se je zbrala nova strašna nevihta nad Rimom in katoliško cerkvijo. Valovi preseljevanja narodov se razljujejo nad rimsko državo ter jo leta 476 porušijo. Podrt od nevihte in povodnji leži na tleh mogočni hrast rimskega cesarstva, ki je nekaj svoje silne veje raztezal po celem svetu. Valovi paganskih in krivoverskih narodov se z vso silo zaganjajo tudi v ladjo sv. Petra, pa je ne morejo razbiti.

Ko je na Božič 800 frankovski kralj Karol Veliki pristoval slovesni službi božji v cerkvi sv. Petra v Rimu ter je klečal pred oltarjem sv. apostola Petra, mu je papež Leon III. položil na glavo cesarsko krono. Na razvalinah starega rimskega cesarstva je nastalo novo v službi Kristusa, kralja vseh kraljev.

Tisoč let pozneje leta 1800 je grom kanonov na bojnih poljanah pozdravil začetek novega stoletja. Za veliko starih ustanov in naprav je bilo smrtno zvonjenje. Mnogo jih je mislilo, da je zapel smrtni zvonec tudi katoliški cerkvi. Pa zmotili so se. Kakor niso mogli viharji protestantske reformacije pokončati ladje sv. Petra, tako je tudi ni mogla uničiti vihra francoske revolucije. Dobrih sto let kasneje je silovita vihra svetovne vojne porušila mogočna cesarstva, katoliška cerkev pa je iz tega svetovnega neurja izšla očiščena in okrepljena.

Zvezda, ki je pred 1900 leti vzšla nad Betlehemom, je svojo svetlo luč, luč resnice in milosti, razširila po vsem svetu. Ta zveličavna luč ne bo nikdar več ugasnila. Porok za to nam je Oni, ki je z nebes poslal svoje angele, da so nad Betlehemom zapeli: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!« Betlehemska Dete je prineslo na svet pravo čast božjo, ono češčenje Boga, ki temelji na resnicah, razodetih od Boga samega in od njega izročeni katoliški cerkvi. Betlehemska Dete je prineslo na zemljo mir, ki ga svet dati ne more. Ako hočemo biti deležni teh velikih blagodat, se moramo odzvati svetopisemskemu povabilu: Pojdimo v Betlehem! — Napravimo to pot v duhu!

— Obranim Japonsko! — se je tolkel po prsih Mutsuhito Dsain. — A od tu ne bodete nesli stroja . . .

G. Češplja se je hvaležno priklonil.

— Japonski narod nikdar ne pozabi, ako mu v slučaju sile priskočite na pomoč, kar je sicer tudi dolžnost nas vseh . . . da, nasproti vam bo predvsem hvaležen, zaenkrat pa protestira, da bi samovoljno začeli vojno . . . Predajte stroj . . .

— Ne dam!

— Zasedem ga . . .

— Ne dovolim! . . .

— Ustreliti vas dam — se mu je ledeno smejal gospod

Češplja. — Predajte stroj!

Roko je položil na fulminoid.

— Ne dotikajte se ga! — je kričal Mutsuhito Dsain. — Življenjska nevarnost je . . .

— Nič za to, — mu je g. Češplja zrl odločno v oči. —

Povelje sem dobil, da ga spravim odtod in da se ga dotaknem, četudi eksplozira . . .

— Gospod! — je padla Mutsuhito Dsainu k nogam

deklica. — Ne klubuj! — Ukaz mikada in vlade je svet!

— Razstavite ga! — je pokazal g. Češplja na stroj.

Redarji so se zganili.

— Pazite . . . — je hitel tje Mutsuhito Dsain. —

Pokvari se . . . zelo fin in občutljiv mehanizem je . . . in potem smo v rokah Zedinjenih držav.

G. Češplja se je dotaknil znanstvenikove roke.

— Raje nam pomagajte, — se mu je smejal dobrohotno.

— Ne! — je zadivjal. — Ne dam ga . . . Moj je! Moje

orožje — Alice! Ne dam ga! —

G. Češplja je segel po revolverju.

— Zgrabite ga! — je ukazal.

— En trenutek . . . djin — djin . . . zgrabili so ga ko polipi in ga položili na belo preprogo. Zvezali so ga.

— Na delo!

In v dveh minutah so razdrli fulminoid.

— Do videnja, — se je priklonil g. Češplja izredno

vljudno.

Mutsuhito Dsain ni odgovoril. Na polmrtev je ležal na preprogi. G. Češplja se je sklonil na njega in mu odprl verigo.

Da bomo nasprotnike poznali.

Radičevci se prilizujejo!

Kdo bi si mislil, da se bodo radičevci, ki so v Beogradu po svojem šefu Radiču stavili zahtevo, da se morajo ukiniti vse dajatve duhovnikom za vzdrževanje, tudi če so pisane, brez vsake odkupnine in odškodnine duhovnikom, da se bo Pucelj doma pa drugače postavil. Napisal je članek »Slovenskim duhovnikom v vednost!«. Ker pa tega lista nobeden duhovnik nima naročenega, je ta beseda namenjena kmetom, češ, pogledajte, saj se še celo za mašnika poteguje! V resnici se pa ne poteguje, ampak le norčuje! Njihovo prilizovanje ne bo prav nič doseglo, tudi tega ne, da bi se »Kmetijskemu listu« prizaneslo, ko se bo za novo leto vsaka fara ocedila vseh protikatoliških listov, med katere štejejo tudi »Kmetijski list«, ker zagovarja protikatoliško Radičevo politiko.

Bavbav za radičevce.

Radičevci so se iz kolega strahu pred sedanjo vlado zvezali s samim — Pribičevičem (v slovenščini se še neka druga beseda konča na: —ičem!). Za nekaj tednov se tega bavbava niso bali. Pucelj je celo uvodnik napisal o parkejnju in je bil tako priden, da je pokleknil in lepo besedo povedal slovenskim duhovnikom. Zdal pa že zopet vstaja bavbav! Ta nesrečni Korošec! Pa ta Vukičevič! Pa zaniš Davidovič! Pa klub radikalne in Slovenske ljudske stranke! Pa . . . Pa . . . Pape! Nič se ne bojte, radičevci! Nikar tako ne vpijte: Gorje ti radičevci, gorje!

Kdo je bil proti šolam!

Da boste poznali lažljivo naprednost demokratov, ki so se predrznili očitati v svojem listu, da so bili duhovniki zoper vpeljavo šol! Kdor pa pozna zgodovino slovenskega šolstva, ta ve, da so ravno slovenski duhovniki bili tisti, ki so sploh s šolami začeli! Škof Slomšek je bil, ki je pisal prve slovenske šolske knjige. Naši duhovniki so bili, ki so učili ne le verouk, ampak tudi pisati, brati in računati! In še dandanes je tako! Na Goriškem, kjer se v šolah nič več ne učijo slovenščine, kdo uči našo deco pisati in brati v slovenskem jeziku? In pri nas v Jugoslaviji? Pokažite enega učitelja, ki hodi zastoj v šolo, kot so to morali leta in leta naši duhovniki in se jim še zdaj ne plačuje niti polovice tega kar dobi učitelj. Pa da bi ravno ti, ki so že sedaj za šolo toliko žrtvovali, bili proti šolam — to je pač nesramen očitek, kot ga je mogoč samo liberalen list kot je »Domo-vinae«.

Nova verska stranka!

Naša stranka, Slovenska ljudska stranka, se smatra kot ona politična skupina, ki edina brani pravice katoličank in naših državi. Pa kljub temu, da nas zmerjajo s klerikalci, ne trdimo, da je naša stranka — verska stranka. V nedeljo, dne 11. t. m., so zborovali radičevci v Ljubljani. Advokat dr. Marušič, tajnik stranke, je rekel med drugimi, da so radičevci — verska stranka. Tega sicer ni povedal, zakaj! Bomo pa mi! Radič dosledno napada papeža, škofo in duhovnike, Radič dosledno podpira protikatoliške organizacije, odpadnikov, starokatolikov na Hrvaškem. Radič

— Deklica!

Dekle se je streslo s tihega joka.

Gospodar je omedlel, — je kazal na njega. — Oživi ga. — Moj dragi . . . — se je zgrudila na obraz poleg gospodarja Zvonček.

Na obrazu policijskega šefa se je prikazalo sočutje. — Ubogi bistroumnež! — je stal nad njim s sanjavim smehom. Dekle, skrbi za njega . . .

XIX.

In Mutsuhito Dsain je imel v spanju prikazen.

(. . . Glu . . . glu . . . glu . . . dolge trobente piha množice, ki se počasi in zlovilno vali proti svetišču Osneva, mesec se srebrno-plavo-rumeno razliva nad vrhovi padog in praznično noč osvetljuje tisoč lampijonov . . .)

— Dragi, zbudi se!

(. . . Daljne doline dihaajo vonj sena, od morja pa piha prijeten veter, tih smeh zveni na rumeni karavani, ki sedaj ropota z ropotačami za ptiče in v maski s hudičevo glavo počasi zapleše . . .)

— Mutsuhito Dsain, moj gospod, moj gospodar . . .

(. . . Truma deklic se podi pod vznožnem mogočnih granitnih stopnic, v visokih kitah imajo cvetlične šopke, v škilastih mačjih očeh sije razposajenost, na srebrnih šopih plaščev zvončkajo majhni zvončki. Joj, kako lepo je to!)

— Mati, Breskva, pomagaj, teči po zdravnika . . .

(. . . Množica šumi, svetišče riše rujavo senco v mesečni svetlobi, tako je, ko kak velikanski čebelnjak, v kateri prinaša v duši razigrana množica med. Hihihih . . . Ko da gozd prihaja! Možeje v slovesnem pohodu dvigajo v višavo mogočne veje . . . han, han . . . tisoči lampijonov se svetlikajo na cvetno-zelenih vejah. Čarobna noč! Hali-hali-haliho . . .)

— Sin Kwannona, ti si moja duša . . . in ako umrješ tudi jaz umrjem. Reci, le besedo reci, ubogi moj ljubljence!

(. . . Cepetanje se sliši, prihaja pohod v maskah, pred njim pleše miščasta, plečasta postava pod strašno maske lisičje-glavega boga riža . . . za celo glavo se dviga nad množico . . . Ko da je Overton v japonski narodni obleki — in bi za masko skrival zaničljivi obraz, da bi ga nikdo ne spoznal . . . Primitte ga! Tam gre morilec Nagasaka . . . Toda lisičje-glavi bog riža se razkadi v rokah množice . . . bila je le šala . . . hahahahaha . . .)

dosledno zastopa in podpira vse načrte svobodomiselnih krogov v državi. Prosvetno glasilo radičevcev »Gruda« pa sploh tajni neumrjnost človeške duše! Zato mi vemo, da ti zeleni klerikalci, s katerimi duhovniki po prepovedi ljubljanskega škofa se kandidirajo ne smejo, niso verska, ampak je najbrž le tiskovna napaka in bi se moralo glasiti: Radičevci smo — protiverska stranka! Če se bodo pa spreobrnil, pa bomo vsi veseli, samo da bodo morali vstopiti v SLS.

Državna politika.

V NASI DRŽAVI.

Vsak teden novo vlado si želijo gotovi krogi v naši državi. Seveda bi se pri tem nič ne delalo. Pa je bila ravno največja nesreča do sedaj, da so se vlade tako menjavale. Radič je novo vlado že sestavil. Pa — ni bilo nikogar, ki bi jo hotel potrditi.

Davčni zakon — najvažnejše delo sedanje vlade! Dokler nismo prišli mi v vlado, sploh ni bilo niti govora, da bi se davki izjednačili. Zdaj nasprotniki vpijejo, da smo zoper izjednačenje, ker tega ne vpeljemo čez noč, kar je pa seveda popolnoma izključeno. Taka stvar se mora narediti potom zakona, da potem drži. In tak zakon je vlada predložila. Po tem načrtu bomo dosegli izredno znižanje davkov v Sloveniji in če mogoče celo to, da se dohodnina sploh ne bo plačevala. Ko pride predlog v razpravo, bomo o njem več poročali.

Nova razdelitev oblasti. Na vidiku je zakon za novo razmejitev oblasti. Dejansko je položaj tak, da se se nekateri oblasti ustanovile po napačnem načelu in se zdaj križajo razne kompetence oblasti. Ako pride do tega zakona, se bo gotovo tudi razmejitev v Sloveniji izvršila.

Za odpravo dohodnina dela sedanja vlada s polno paro. Ko so to izvedli nasprotniki, so hitro pripravili nujen predlog, ki bo pa pozneje vloženo kot bo pa predložen predlog vlade. V načrtu je, da se s prvim januarjem 1928 neha predpisovati dohodnina in da se bo plačevala samo še leta 1928 za poteklo leto 1927.

Vladni klubi — zborujejo. Radikalni klub in demokratski klub sta zborovala te dni. Nasprotniki sedanje vlade so prerokovali, da se bodo na teh klubih vršili pravi poboji med posameznimi strujami in da pride do razkola v demokratskem kot tudi v radikalnem klubu. Pa ni hotelo biti te nesreče.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Prijateljstvo med Bolgarijo in Jugoslavijo. Zadnji teden se je veliko delalo na tem, da bi v Bolgariji moral odstopiti ministrski predsednik Ljapčev, ki je za prijateljstvo z Jugoslavijo in da bi prišel drug ministrski predsednik, ki bi bil — hlapec Mussolinijev! Sedaj pa je Francija posegla vmes in tudi Anglija je za to, da med Jugoslavijo in Bolgarijo pride do prijateljskih razmer. — Takoj, ko se je to zgodilo, je pa vstal Mussolini in rekel, da je tudi on to! O, ti hinavček ti!

Naša meja na Bolgarsko še vedno zaprta. Ker Bolgarska vlada ne more dati garancije zoper vpadajoče komiteje, je naša vlada mejo zaprla in sedajni prošnjiki bolgarske vlade, da naj mejo odpre, ni mogla ustreči.

Ponižna Italija — samo na videz! Italija pravi, da je niroljubna, pa ima izredno vojaštva pod orožjem. Pravi, da je do Jugoslavije posebno prijateljska, pa na otokih na Jadranskem morju pripravlja postajališča za svoje zrakovce. Pravi, da Albanijo nima nobenih namenov, da bi služila kot izpadalna točka na Balkan, pa so po vsej Albaniji italijanski oficirji. Pravi, da se Francije in Anglije nič ne boji, toda takoj stisne rep, če ena od njih le s prstom pomigne. Uboga Italija!

Mir med Poljsko in Litvo. Ni šlo po načrtih ne enega ne drugega, ampak vsled strahu, kaj bi mogla povzročiti

nova vojna, v katero bi posegla tudi Rusija, sta si podale roke Poljska in Litva. In vse bo zopet dobro!

Rusija stopi v društvo narodov. Opozicija, ki je zavirala razvoj Rusije v normalno smer, je ostala v silni manjšini. Moč ima danes Stalin in njegova mirnejša smer. Najprijetnejši dogodek za Božič bi bil gotovo, ako bi Rusija stopila v društvo narodov.

Amerika se oborožuje. Moč Amerike je pred vsem v dolarju, ki edini je zmagal v svetovni vojni in je postal gospodar. Da pa si to moč zavaruje, pripravlja Amerika novo oboroževanje na morju in v zraku. Za ladje in zrakovce bo izdala 3 krat več kot iznaša naš celi proračun.

Kaj je novega?

Duhovniške vesti. Č. g. župnik Jernej Vurkelje pri St. Vidu na Planini je imenovan duhovnim svetovalcem. — Č. g. Martin Petelinšek je prejel pohvalni dekret za vestno katehetsko službo na vinarški šoli v Mariboru. — Župnija Marija v Puščavi je razpisana do 23. januarja -928.

Nesreča dunajskega brzovlaka. V sredo se je pred lattersberškim predorom pri Mariboru pripetila železniška nesreča. Brzovlak je ob štirih zjutraj odpeljal iz Maribora proti Gradcu. Ker je proga zelo napeta, je do vrha klanca potiskal vlak poseben stroj. Sredi klanca pa se je brzovlak med tretjim in četrtim vozom pretrgal. Potom avtomatične naprave se je brzovlak sicer ustavil, toda strojevodja na pomožnem stroju je mislil, da je sam povzročil zastoj, in se je s silo zagnal v stoječi brzovlak. Ta sunek je imel za posledico ne le veliko paniko, temveč tudi več lahko ranjenih in enega težko ranjenega. Pet vagonov se je pokvarilo, da so jih potem, ko se je vlak vrnil na mariborsko postajo, morali izmenjati. Brzovlak je imel dve uri zamude.

Vlom v porodnišnico v Mariboru. V sredo so ob devetih zvečer poskušali štirje neznanzi vlomiti v porodnišnico, prejšnji sanatorij »Petrovo selo« v Mariboru. Uprava je takoj poklicala policijo. Ko pa je ta došla, so se vlomilci že poskrili. Po odhodu policije so se zopet pojavili in sicer so skušali vlomiti pri oknih in vratih. Nato je uprava poklicala orožništvo, ki je prišlo na lice mesta, pa storilec ni moglo več izslediti. Bili so štirje moški, eden izredno velik, in so imeli odkrit namen, vlomiti v porodnišnico.

Nova hiša se napol porušila. Na Pobrežju pri Mariboru in sicer v Novi ulici št. 4, si je postavil novo enodružinsko hišico delavec tvrdke Zlatorog Jelenič. V noči od 13. na 14. t. m. se je naenkrat zrušil dimnik, ki je predril strop stanovanjske sobe in je padlo vse v klet. V trenutku nesreče je čakala v izbi, skozi katero je letel dimnik, na svojega moža žena Jeleničeva. Tudi oba stranska zidova sta se porušila, ker sta bila nestrokovnjaško napravljena in povrh iz zemlje namesto iz ilovice. Srečnemu slučaju se je zahvaliti, da nista bila žena in otrok, ki sta se nahajala v sobi, ubita. Vzrok nesreče je pač ta, ker je bila hiša »štesana« iz ilovice. Kakor se čuje, se je vselila rodbina brez končnega ogleda v novozgrajeno hišo, nosi torej vso odgovornost sama. Pri sedajni stanovanjski stiski je pač ves slučaj razumljiv.

Prosluli vlomilec obsojen. Letošnje poletje je povzročal z najdrznejšimi vlemi pri belem dnevu vlomilec Pavličević veliko strahu. Štefan Pavličević je prišel v Maribor v začetku meseca julija t. l. ter dobil delo pri ključavničarju Schellu. V začetku je pridno delal, tako da je bil gospodar prav zadovoljen z njim. Kmalu pa je pričel pijančevati, napravil je celo plačo v par dneh, ko pa mu je zmanjkalo denarja, se je lotil svojega starega posla, ki mu je svoječasno prinesel večletno ječo, postal je tat in vlomilec. V poletnih mesecih odide iz mesta mnogo rodbin na oddih v kopalnišča in na deželo. Stanovanja ostanejo prazna čisto za par mesecev. To priliko je Pavličević izrabil ter pri belem dnevu izvršil več zelo predrznih vlovov v prazna stanovanja. Pokradel je vse, kar mu je prišlo pod roko, največ pa je odnesel obleke, katero je spravil na svoje stanovanje kar

v ukradenih kovččkih, ki jih je našel v stanovanju. Ukradene stvari je prodajal nekemu krojaču. En del blaga pa je zastavil po raznih gostilnah za svoj zapitek. S svojimi vlemi, ki so si sledili drug za drugim, je Pavličević postal kar pravi strah Maribora. Izvršil je vsega skupaj šest vlovov, od katerih pa se mu eden ni posrečil. Pri ostalih pa je zato napravil zelo dober plen, ki je po navadi bil vreden po več 10.000 Din. Naposled ga je policija izsledila in ga aretirala. V začetku je trdovratno vse tajil, naposled pa je pod težo dokazov moral priznati vse vleme. Pavličević je odgovarjal za svoje vleme pred tokratno mariborsko poroto, ki mu je prisodila štiri leta težke ječe.

Uboj. Dne 24. avgusta t. l. je srečal v Rušah Ivan Skarlovnik pred Podgornikovo hišo Stanka Mohorko in njegovega prijatelja Jakoba Megušarja. Po svoji stari navadi se je zaletel v Megušarja, nakar ga je Mohorko pozval k redu in mu dal dve zausnici. Skarlovnik se je nato odstranil s opombo, da ga bo Mohorko vse pomnil. Čez kakih 20 minut se je obdolženec res vrnil nazaj, držeč roki v žepih. Pristopil je mirno k Mohorku ter ga z vso silo udaril z odprtim nožem v levo senco. Udarec je Mohorku prebil lobanjo ter mu ranih možgane. Mohorko je bil takoj prepeljan v mariborsko bolnico, toda vsaka pomoč je bila zaman. Umrl je vsled otrpnenja možganov. Morilec so navzročili delavci takoj po zločinu prijeli ter mu odvzeli nož, nakar pa se jim je iztrgal ter pobegnil. Bil je nato od orožnikov aretiran. Radi uboja je obsodila tokratna mariborska porota Skarlovnika na štiri leta težke ječe.

Dve smrtni nesreči. V bivši Mohorjevi tiskarni v Prevaljah je Viktor Logarija iskal staro železje. Pri tem je nesreči prijel za električno žico in bil na mestu mrtev. — Pri posestniku Pecetu v Malem dolu, okraj Celje, so blizu njegove hiše razstreljevali skale. Pri vpeljavi vžigalne vrvice se je nenadoma vžgal dinamit. 18letni sin posestnika je bil tako nesrečno zadet, da je drugi dan umrl.

Z nožem ga je sunil v prsa. Dne 26. oktobra 1926 zvečer so delavci, ki so bili zaposleni pri popravilu cerkve v Majšpergu, obrezovali repo pri gostilničarki Mariji Drezinšek. Med njimi je bil tudi Franc Hojs. Pri delu so precej pili, tako da so bili nazadnje že precej vinjeni. Po končanem delu so se odpravili na svoja skupna ležišča. Franc Hojs, dalje Jožef Golob, Mihael Muhič in Alojz Curk pa so ostali še nadalje na cesti. Med njimi je nastal spor ter so se naposled stepili. V pretepu je Hojs najprej udaril Goloba z lafo po roki ter ga lahko poškodoval, ko pa je prihitel temu na pomoč Mihael Muhič ter prisolil napadalcu zausnico, je to Hojsa tako razpalilo, da je potegnil nož ter ga z vso silo zasadel Muhiču v prsa. Sunek je temu prerezal srčno žilo, kar je imelo za posledico takojšnje izkrvavljenje in seveda tudi smrt. Radi zgoraj omenjenega uboja je bil Hojs pred tokratno mariborsko poroto, kjer je zločin priznal in so mu prisodili 18 mesecev težke ječe.

Težki poškodbi dveh delavcev v Trbovljah. Dne 12. t. m. popoldne se je pri podjetju Djukič in drug v Trbovljah težko ponesrečil mladoletni delavec Stanko Tratar, zaposlen pri vzpenjači za premog, ki nosi še od delavstva pridjano ime Semmering in to radi opasnega dela, ki ga delavec tam vrši, ker ta ne more odbežati proč v slučaju, če se voziček za premog odtrga od vzpenjačne žice, kakor se je pri tej nesreči zgodilo. Nesreča se je prigodila na način, da se je voziček odvezal in z vso silo drvel v nižavo. Tratar je bil pri tem delu šele prvi dan in je tudi delal šele prvi ših. To je k nesreči še pripomoglo, ker se je v dolino drvečega vozička namreč tako ustrašil, da je na mestu obstal kot vkovan. Voziček se je zaletel v Tratarja in ga smrt nonevarno poškodoval. — Drugi slučaj je prvemu podobni. Na posevni progji na Doberni se je na mestu, kjer dobi proga drugo ležečo smer, veriga od vozička odpela, maček, ki bi moral odpeti voz obdržati, ni bil v redu, tako da je voziček drvel nazaj v nižavo ter tam zaposlenemu Ivanu Podbevskeku zdobil nogo in ga tudi drugod težko telesno poškodoval.

— Modri mož, pomagaj mi in dam ti svoj dijaman in orstan! On te tudi poplača, če odpre žalostne oči, ker je bogat, njegova duša pa je še bolj bogata . . .

(. . . Glu, glu, glu! . . . doni meterska steklena trena, nad množico se dvigajo kipi bogov, pot v svetlobi zavije in oči godrnjajočih malikov strahotno zro v sveto noč. Dra—dra—drasta . . . vzklika množica, ki roma k svetlišču. Skakajoče želve, okno svetlišča se čarobno svetlika, vsakdo se veseli, samo on, Mutsuhito Dsain, je zapuščen in sam reva . . .)

— O, gorje mi! Od mojega diha odpade tudi črešnjev svet . . . Reši ga, modri mož, reši mojega ubogega ljubljence!

— Ne moti me, dekle, vse storim, le ne joči in ne moti. (Orjaška drevesa, svete kriptomerije razprostirajo emne veje v svetlo noč, na velikem grmičevju praprota se rese dežna kapljica . . . solza trpetih je to . . . Pred cvetličnimi čajarnami gre množica mimo, z vejicami maha o ureči kriči, tako prodre po granitnih stopnicah na dvorišče svetlišča, katerega iz enega granitnega kamna izsekana vrata se temno smejejo času . . . V ospredju se reži kamein, zlatem žarku se svetlika, duhovniki nepremično sedijo na svojih ločenih prostorih . . . in ljudstvo se vsiplje, le njega ne pusti prvi duhovnik noter: Proč! Zatajil si bogove četov, prokletstvo tisočrokega Kwamona je nad teboj!)

— Ne jokaj, dekle, mladi gospodar prenese napad . . .

(Glu . . . glu . . . glu . . . Trombe utihnejo, okno svetlišča postane polagoma temno, strašne glave malikov se že somaj vidijo. Na prostem polju hodi in ga obdaja od vseh strani mir, le majhek pes reži za njim. Hm! On nikdar ni mel psa, toda ta mali, beli psiček ne gre od njega! Kako vesel mu je! Nikdar ga ni božal in vendar ga tako hvaležno gleda . . . Toda nininini!)

— Dekle, moli! Tu je odločilni moment . . .

(. . . Izmed grmičevja pridejo divji psi in bližajoč se brusijo zobe, da bi ga raztrgali . . . Trije strašni krvoločni psi . . . Van, van — evili beli psiček, po robu se jim postavi in brani gospodarja . . . Veliki bog! Napadejo ga in ga nrevirajo, srce mu iztrgajo, toda psiček . . . mali psiček ga ne pusti . . . Gorje! Krvoločni psi imajo človeške glave. Dverton! . . . Alice! . . . g. Češpa! . . . in raztrgajo tudi malega psa . . . uboga Zvonček . . . Zaj, jaz, jaz! . . .)

— Verujem v te in se ti molim, o kralj mogočnosti! Stori me za najsrečnejšo ženo na zemlji: ozdravi mojega ubogega ljubljence! Verujem v tvojo svetlobo, ki preplavi vso zemljo in vlije svetlobo v naše srce in naš um, da bi nas vse zveličal . . . Mutsuhito Dsain je tvoj sin . . . ozdravi ga!

(V svetli, sveži vodi plava truma rudečih rib, na sivih kamenih otočkih spi drobne želve, na cvetovih vodnih rastlin leta plav kačji pastir . . . Halo! Solnce vstaja . . . Mutsuhito Dsain zbudi se! Veliko delo te čaka . . .)

Odprl je mrzlične oči . . .
— Živi — je šepetala Zvonček.
Bolniku se je vrnila zavest.
— Kje je fulminoid?

Dekle je s sklenjenimi rokami, nemo klečalo poleg njega.

— Sanjalo se ti je, ljubi — se mu je tiho smehljala. Mutsuhito Dsain je zaprl trudne oči, usta je zaprl in izpod trepalnic se prikazala solza, ko kaka svetla marjetica . . .

XX.

Cvetlične vaze je postavila krog velikega, pozlačenega Budovega kipa, ki je prestoloval na oltarju v steni v sredi lotusovega cveta. Roke je sklenila in se je vrgla na čelo pod večno lučjo, ki je s pospanim migljanjem čuvala v noči, polni cvrčkovega petja.

— Kličem te, o Ama—Teras—Omi—Kami, ki si kralj veličanstva! V sedmih nebesih sedi, nagni se z ušesom iz solnčnega doma in usliši moje prošnjo . . .

Duh cvetlic je sladko lebdel krog oltarja.
Padla sem, a ne na kamen, marveč na lastnem srcu sem se spodtaknila, v prahu sem, ko zavržena krizantema in neozdravljiva bol je razprostrla nad menoj sinje-modro tančico. Kličem te!

Tihi plamen večne luči se je mehko razlil po njenih lasih. Priseči nip. Na žalostnem, krotkem obrazu je bila pobožnost.

— In tudi vas kličem, drugi bogovi: Buda, Omidah, Bente in Kwannon, ki ste v oseh različni, po bistvu pa ste eno. Uslišite me, ker je moja bol tako velika, da sega od konca enega neba do drugega. In v sreč itak nima prostora . . .

— Umrl duhovi vladarjev, tudi vi ne ostanite daleč in prikaži se v uri boli tudi ti, Ottoke, sveti duh mojih prednikov, ki tudi v meni živiš, a vendar ne bivaš v mojem sreč, ker je hiša moje duše prazna in temna . . .

V roko je vzela iz modragorinega korena narejeno ropotačo in je ropotala, da bi postali poklicani duhovi pozorni. Globoko se je priklanjala pred oltarjem in njena molitev je bila ko petje mesečnega človeka.

Budov kip je mrtev zrl v nič.

— Kličem tudi vas, duhovi zraka in morja, ki na hrbtu tajfuna drvite od strani Lune in Kamčasko . . . Roke in noge sem umila v čisti vodi, dušo pa s solzami, da bi vas dostojno sprejela. Srce čaka. Pridite!

— Stekrene palčice colske harfe so zunaj zacingljale, od odprte verande je pripihljal v sobo duhteč vetrč in jo z dihom poljubil na čelo, ki je bilo rudeče od svetlobe večne luči. Dekle ga je začutilo in pobožnost se je v očeh spremenila v neki nadzemni občutek.

— Duhovi skrivnih in nečistih krajev, tudi vi ne izostanite, ko odprem modro votlino svoje duše — je nadaljevala molitev kakor to predpisujejo svete knjige. — Grobni duhovi dežele korenja, vi tudi pridite in sence najstarejših narodov, prikažite se vsi pred mojim oltarjem, ki sem ga okrasila s cvetjem in boljo . . . haho!

Ploskala je z malimi diammi, cepetala je z nogami in tako zbiralala krog sebe duhove nebes in zemlje in hvala je odhajala skozi rudeče pobarvana usta ko vrelce, ki toplo in čisto izvira v globini.

— Čast, hvala in slava velikemu božanstvu in vsem duhovom od svetlosti do teme! Orimas . . . Molim in ležeč na čelu dajem zahvalo, da ste ohranili v življenju mojega ljubega. Hvala . . .

Brez besede je molila. Le duša je govorila. Na dolgi trepalnici se je svetlikala solza, na ustih pa se je sanjavo poigraval hvaležen smehljaj.

— Ker zelo ljubim Mutsuhito Dsaina, dasi me on ne ljubi. Odpustim mu. In odpustila sem tudi onemu belemu dekletu, ker mi je vzela ljubega, tega pa ne morem preboleti, da je ubožca sunila v bol in obup . . .

Obraz ji je bil še svet od molitve, v očeh pa je zagorela iskra, ni bila iskra jeze, marveč plamen ljubezni.